

9, 27. In der Rhetorik eine Form, in welcher Sinneseindrücke geschildert werden, KUVALAJ. 160, a. — 3) प्रत्यक्षम् adv. (प्रत्यक्षम् gaṇa शर्दादि zu P. 5, 4, 107) Vor. 6, 65. vor Augen, augenfällig, auf Augenschein, mit eigener unmittelbarer Kenntniss, deutlich, klar; in s. Angesicht, in Gegenwart, coram, persönlich; unmittelbar, ausdrücklich, wirklich: यो विद्याद्वलं प्रत्यक्षम् AV. 9, 6, 1. 10, 7, 24. 11, 8, 3. इति प्रत्यक्षं सूर्यमभिवदति geradezu, wirklich AIT. Br. 4, 20. नाम्य सोमः प्रत्यक्षं भन्तिता भवति nicht wirklich 7, 31. TBa. 2, 7, 3, 2. den Göttern wird poranum, den Brahmanen प्रत्यक्षम् unmittelbar geopfert TS. 1, 7, 3, 1. स प्रत्यक्षं देवेभ्यो भागमवदत्परोक्षमसुरेभ्यः 2, 5, 1, 1. 3, 5, 1, 1. प्रत्यक्षं वै तद्यत्पश्यति ÇAT. Br. 9, 2, 1, 6. न वै यज्ञः प्रत्यक्षमिवारभे यथायं दण्डो वा वासो वा nicht eigentlich, — materiell 3, 1, 3, 25. 4, 1, 1, 3, 5, 8, 1, 16. 2, 5, 2, 16. 5, 4, 5, 15. 11, 2, 4, 6. LITJ. 3, 9, 22. ÂÇV. ÇR. 2, 6. — तत्सर्वम् — दर्श तत्र प्रत्यक्षं पाणावामलकं यथा R. 1, 3, 6. चिरवृत्तमपि ह्येतत्प्रत्यक्षमिव दर्शितम् 4, 16. KATHAS. 32, 180. 33, 187. 40, 78. 48, 134. VET. 23, 2. M. 9, 52. MBH. 3, 2820. 13, 2233. 3207. 14, 1301. R. 6, 103, 11. Oft ist es schwer zu unterscheiden, ob प्रत्यक्षम् als adv. oder adj. zu fassen sei. vor den Augen von, in Gegenwart von, mit dem gen. M. 8, 402. N. 20, 9. R. 2, 34, 47. 6, 101, 14. Spr. 1846. MBH. 147, 23. ÇIK. Ch. 66, 2. In comp. mit der Ergänzung: सकलज्ञं PANKAT. 49, 3. Am Anfange eines comp. ohne Flexionszeichen: प्रत्यक्षाशुचिपुत्रिका Spr. 638. °लवणं MĀRK. P. 34, 28. °विकृतं ausdrücklich angeordnet ÇĀNKH. ÇR. 3, 19, 8. °कृतं unmittelbar —, persönlich angeredet: स्तोतारः NIK. 7, 1. persönliche Anrede enthaltend: ऋचः ebend. — 4) प्रत्यक्षात् = प्रत्यक्षम्. सानादेव तदेवता प्रीणाति प्रत्यक्षादेवता यजति AIT. Br. 3, 8. 4, 26. पत्नीषु प्रत्यक्षाद्वितो दधाति 3, 87. प्रत्यक्षादेतदक्षतुर्विंशम् 4, 2. ÇAT. Br. 12, 8, 2, 15. 9, 1, 11. Vgl. प्रत्यक्षतम्. — 5) प्रत्यक्षेण dass. LITJ. 10, 16, 3. प्र° हि दृश्यते देवाः MBH. 3, 18630. प्र° वक्त्रे दृष्ट्वा Schol. zu GĀIM. 1, 5. प्रत्यक्षेणोपलक्ष्यते MĀRK. P. 21, 74. अस्तब्धत्वमचापल्यं प्रत्यक्षेणावगम्यते bemerkt man gleich beim ersten Anblick Spr. 1676. — 6) प्रत्यक्षे vor Jm's Augen, in s. Angesicht (Gegens. परोक्षे) Spr. 1729. 1847. — Vgl. घृ°, प्रात्यक्ष.

प्रत्यक्षतमात् s. u. dem folg. Art.

प्रत्यक्षतमौम् (von प्रत्यक्ष mit dem suff. des superl.) adv. augenfälligst, unmittelbarst, eigentlichst u. s. w. ÇAT. Br. 4, 2, 1, 26. 5, 1, 5, 14. 3, 3, 4. 10, 3, 5, 10. Ebenso °तमात्: एषा (ऋक्) ह वा अस्य च्छन्दस् प्रत्यक्षतमादिव ब्रह्मम् AIT. Br. 4, 20.

प्रत्यक्षतम् (von प्रत्यक्ष) adv. vor Jm's Augen, so dass es die Augen sehen: प्रत्यक्षतः साधयामो न परोक्षमुपास्महे MBH. 14, 805. तदेव दर्शितं तुभ्यं युक्त्या प्रत्यक्षते मया KATHAS. 40, 107. उपलभ्यते Schol. zu P. 6, 3, 80. देवतानां हि यत्कार्यं मया प्रत्यक्षतः श्रुतम् so v. a. mit eigenen Ohren gehört MBH. 11, 212.

प्रत्यक्षता (wie eben) f. das vor-Augen-Sein, das Sichtbarsein: कृत्तः °तां गतः MBH. 3, 15562. KATHAS. 26, 249. 49, 245. MĀRK. P. 104, 31. RĪGATAN. 1, 188. को ऽन्यः कालमतिक्रान्तं नेतुं प्रत्यक्षतां क्षमः 4. स्वामिन्नेष प्रत्यक्षतया (प्रत्यक्षं तया?) मत्कण्ठस्थितया रत्नमालया प्रत्यप्यते so v. a. vor deinen Augen PANKAT. 256, 10.

प्रत्यक्षत्व (wie eben) n. Augenfälligkeit MADHJAM. 20. Ausdrücklichkeit Schol. zu KĀTJ. ÇR. 88, 3, 14.

प्रत्यक्षदर्शन (प्र° + दृ°) n. das Sehen mit eigenen Augen, die Fähigkeit Jmd (einen Gott) leibhaftig zu sehen MBH. 3, 2226. m. Augenzeuge ÇABDAM. im ÇKDR.

प्रत्यक्षदर्शिन (प्र° + दृ°) adj. der Etwas mit eigenen Augen sieht, — gesehen hat: लोकस्य MBH. 2, 141.

प्रत्यक्षदर्शिवम् (प्र° + दृ°) adj. der Etwas mit eigenen Augen gesehen hat, der Etwas deutlich sieht, als wenn es vor seinen Augen stünde; s. u. दर्शिवम्.

प्रत्यक्षदृष्ट् (प्र° + दृष्) adj. der Etwas deutlich sieht, als wenn es vor seinen Augen stünde: सर्वं प्रत्यक्षदृक् MĀRK. P. 99, 21.

प्रत्यक्षदृश्य (प्र° + दृ°) adj. mit Augen zu sehen, augenfällig NIK. 7. 4. KATHAS. 37, 20.

प्रत्यक्षदृष्ट (प्र° + दृष्ट) adj. mit Augen gesehen KATHAS. 43, 68.

प्रत्यक्षप्रमा (प्र° + प्र°) f. ein durch sinnliche Wahrnehmung gewonnener richtiger Begriff VEDĀTAPARIBH. 2 bei NILAK. 224.

प्रत्यक्षभन (प्र° + भन) m. wirkliches Essen KĀTJ. ÇR. 19, 3, 10. LITJ. 4, 12, 16. ÇĀNKH. ÇR. 5, 10, 29.

प्रत्यक्षय (von प्रत्यक्ष) vor Augen bringen, augenfällig machen: ततः प्रविशत्याचार्यप्रत्यक्षयमाणाङ्गसौष्ठवा मालविका MĀLAV. 20, 3.

प्रत्यक्षरम् (1. प्र° + घनर) adv. bei jeder Silbe: प्रत्यक्षरक्षेपमयप्रबन्ध VĀSAVAD. 9.

प्रत्यक्षवादिन् (प्र° + वा°) adj. der nur die Sinneswahrnehmung annimmt, m. Buddhist ÇKDR. WILS.

प्रत्यक्षवृत्ति (प्र° + वृ°) adj. auf eine den Augen sichtbare Weise —, deutlich —, verständlich gebildet; s. u. 2. परोक्षवृत्ति.

प्रत्यक्षिन् (von प्रत्यक्ष) adj. mit eigenen Augen sehend; m. Augenzeuge TRIK. 3, 2, 16.

प्रत्यक्षीकर (प्रत्यक्ष + 1. कर) in Augenschein nehmen, mit eigenen Augen ansehen, — sehen: तस्मादन्नमेव प्रत्यक्षीकुरु MBH. 1, 781. MBH. 108, 6. MĀLAV. 70, 16. °क्रियते ÇĀNKH. zu BRH. ÂR. UP. S. 84. °कृतं mit eigenen Augen gesehen ÇIK. 106, 1.

प्रत्यक्षीकरण (vom vorherg.) n. das in-Augenschein-Nehmen KULL. zu M. 12, 109.

प्रत्यक्षोत्तम (प्रत्यक्ष + उत्तम) adj. nach Westen fließend: नदी MBH. 3, 8355. R. 2, 71, 2. 91, 14 (100, 12 GORR.). 4, 43, 10. MALLIN. zu ÇIC. 4, 66 (s. u. नद 1, c). Oesters fälschlich °श्रोतम् geschrieben.

1. प्रत्यगन्त (प्रत्यक्ष + गन्त) n. ein inneres Organ BUIG. P. 3, 21, 33.

2. प्रत्यगन्त (wie eben) adj. dessen Organe innen sind BUIG. P. 4, 11, 28.

प्रत्यगात्मन् (प्रत्यक्ष + आ°) m. die individuelle Seele KATHOP. 4, 1. Ind. St. 1, 301. KAN. 3, 1, 19. 2, 14. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 80. BUIG. P. 3, 24, 45. 25, 27.

प्रत्यगानन्द (प्रत्यक्ष + आ°) adj. innerliche Freude genießend VEDĀNTAS. (Allah.) No. 94.

प्रत्यगाशापति (प्रत्यक्ष - 1. आ° + प°) m. der Herr der westlichen Himmelsgegend, Bein. Varuṇa's HALJ. 1, 74.

प्रत्यगुदक् (प्रत्यक्ष + उ°) adv. nordwestlich ÂÇV. ÇR. 2, 6.

प्रत्यगदक्षिणतम् (प्रत्यक्ष + द°) adv. südwestlich KĀTJ. ÇR. 2, 7, 1.

प्रत्यगदक्षिणा (प्रत्यक्ष + द°) adv. dass. ÂÇV. ÇR. 1, 3, 8, 14. GRHJ. 4, 1.